

Óda na sušení prádla /JOSEF BRUKNER/

Prádlo, ty prapore všedních životů, / slavící pondělí s pátky, /  
ke slunci přimknutý na šnůrách u plotů, / kolíky upjatý plamení  
z látky, // Vlajkoví kuchyní, od klíky ke klíce. / Stolistá kniha,  
v blankytu zhlídlá, / do které vepsala pokora světnice / své básně  
od šmolky a vloček mýdla. // Prádlo, ty bojiště večerních zápasů  
/ početných rodin, v kterých se dědí / kalhoty, zástěry i stuhy do  
vlasů / černých či rezivých jak slunce mědi. // Kdo jednou napíše  
sonáty bílení / tak, až by srdce musela zaplat? / Kdo jednou rány  
v tvém těle promění / v úžasnou historii záplat? // Kdopak vzdá  
díky těm rukám v mydlinách? // Těm vlasům, které do čela spadnou,  
/ ústům, jež dýchají týdenní pot a prach, / a přece mužům svým ne-  
uvadnou. // Prádlo, ty chudobko na březích velkých měst. / Prádlo, ty  
signále na městských majácích, / plandavý praporku maličkých dětí... /  
Vítr se opírá do bílých plachet cích, / všední den odrazil od břehů... letí. // Letí zas po vlnách, letí zas po nebi / s dvory, v nichž  
květiny vyrostly z dlážek... / Dni ukřižovaný! Na kulech se hřeby /  
leť jako na křídlech ptáků a vážek!

\* bílá holubice, / kdybych si přivstal a s kopců šel sněhy smést, / ani  
by nebylo bělosti více.

Náš všední den je pevnina / Miroslav Holab /

...Jaké to byly staré chyby? Pokusím se jmenovat aspoň jednu,  
podstatnou. Poezie se dělala z obecných výpovědí, z obecných závěrů.  
Pod etiketou jakési velmi nejasně určené a pochopené typičnosti  
byly násilně a od zeleného stolu poetizovány poučky a oficiální  
temata... Z této chyby - poezie obecné, statické a mýtizující -  
vyvěrala druhá: tematický útěk od skutečnosti k nepřiliš cha-  
rakteristické poezii přírodní a milostné, která neměla jiný cíl  
a program než být poezií. Byla, nebyla. Fakt je, že mnohým z nás  
nedostačuje.

Nejde tedy v podstatě o nic jiného než o návrat ke konkrétnímu  
/které odráží obecné/ a ke skutečnosti každodenní, nereakční,  
neprázdninové. A ovšem o návrat na nové, jiné úrovni.

Nakonec - v poezii jako ve vědě - jde o fakta. Jen zachycení  
faktů života můžeme postihnout dynamiku světa, nesmírného vývoje,  
který se valí kolem nás a v nás... Jen fakta - v poezii jako ve vě-  
dě - nám umožňuje být kritickými a dělat kritickou a nemanifestač-  
ní poezii, poezii, která nezplihne jako papírový praporek. Potřebu-  
jeme oporu, oporu v tom, co je jisté, v čem nás oči a uši neklamou  
- ve faktech. Faktem není Kopretina nebo Traktorista, ale tento konkré-  
tní člověk, který udělal dvakrát tolik, než musel, dárce krve, opi-  
lec, kluci a rozbité okno, věrná žena, nevěrná žena, muž, jemuž  
ukradli kolo, reaktivní letadlo, psi, koně, byrokrat, povodeň,  
přehrada - drobné věci života, věci s malými písmeny.

Je tedy třeba smyslu pro detail a pro vystižení detailu, neboť  
kudodivu je mnohem těžší dvěma slovy vystihnout tuto tramvaj než  
elektrifikaci měst a venkova. Ovšem není možno setrvat u detailů,  
to by byla muší poezie. Je třeba hledat detaily, které ukazují dál,  
které mají perspektivu; a mít sám perspektivu. A v tom, v perspekti-  
vě, je první činitel, který je - nebo může být - odlišujícím, spe-  
cifickým rysem této poezie. Protože si zájisté nenamlouváme, že  
poezie všedního dne ještě nikdy nebyla objevena...

Přitom otázka prostředků v naší poezii všedního dne není nijak  
snadná. Není tu žádných zvláštních prostředků. Více méně bezděky

se vkrádá do veršů "každodenní lidská řeč", užívá se řeči přímé, dialogů a monologů. A to je asi všechno. Jak už řekl Jiří Sotola, naše básnické rekvizity jsou nenové. Muž na ulici mluví o streptomycinu, reaktorech, silonu a televizi, my máme pořád k přirovnání jen botaniku a zoologii...měli bychom hledat poezii všedního dne nejen na pavlači a na předměstí; tam už ji hledají dlouho. Ale měli bychom ji hledat všude, kam se upíná zájem dnešního člověka, třeba i v dílnách, v laboratořích, na letištích, na hřištích... I tady máme užitečné příklady ve světové literatuře /Pablo Neruda, Aragon, Charles Dobzinski, Carl Sandburg a co teď vím/.

Řekli jsme si již, že prvním odlišujícím rysem naší poezie všedního dne je perspektiva, s níž jsou předměty básně voleny a viděny. Na čem je založena tato perspektiva? Nepochybně na autorově lidském, občanském a snad filozofickém přesvědčení a profilu...Vyznačuje její, myslím, aktivita, činnost, vůle pomoci a přesvědčení, že je reálná možnost pomoci a přetvoření světa.... Člověk zbavený módy pesimismu a módy optimismu je nakonec optimistický, když má jen trochu proč. A my k tomu máme důvodů dost....

...Neboť naši poezii všedního dne určuje ještě něco jiného - sám všední den. Není to všední den Langstona Hughese. Nemá roztrhané šaty. Ve všech oknech je doma stejná a skutečná naděje. Třeba nepořádek, ale naděje. V každém okně jsou muži, ženy, děti, pelargonie a naděje. Náš všední den je pevnina, která vzestupuje....

#### Z kritiky, ohlasů:

"Ty necelé čtyři ročníky Května jsou historickým úsekem české socialistické kultury. Je v nich uloženo málo tzv. trvalých hodnot, je však v nich dobrá energie: naivita, upřímnost, zápal i zásadovost, omyly i touha tvořit po svém, hledat a nepoddat se. Tato energie znepokojovala poklid a spokojenost, rozrušovala patriarchální poměry a zvěstovala nástup nové doby...Byla zjevně podkopána moc absolutizovaných nadosobních principů a jejich nerozlučné družky konformity, a angažovanost si začala hledat novou podobu...Její neselhávající jistotou je tvořivý duch člověka, který vždycky nakonec zvítězil nad nihilismem jakkoli obrátným."

Jungmann, Milan : Na téma Května. In : Obléhání Tróje, s.138.